

Brædstrupegnens Hjemstavnsforening, Østergade 9, 8740 Brædstrup

består af:

Lokalhistorisk Arkiv i Tinghuset
Gårdmuseet Stjernholm i Nim.
Frihedssamlingen i Tinghuset

Nyhedsbrev 2, 2011:

Udflugten - ankomst til Rosenholm

Hjemstavnsforeningens udflugt for aktive medarbejdere.

Fredag den 19. august 2011 mødte ca. 70 mennesker op på parkeringspladsen på Bredesvej, klar til den årlige udflugt. Vejret var ikke det bedste, eller rettere det regnede temmelig meget. Vi var for mange deltagere, til at vi kunne være i én bus, så Erik fra Klovborg kom med en ekstra bus.

Vi startede kl. 8.00 og 3 kvarter senere fik vi rundstykker og kaffe på

Blankhøj rasteplads vest for Århus. Da det stadig regnede fik vi lov at spise i bussen. Videre til Knebel kirke, hvor vi fik en rundvisning af et menighedsmedlem, som fortalte levende om kirken og en speciel altertavle. Den var designet af Bjørn Nørgård og forestillede Kristi himmelfart.

Da vi havde set kirken kørte vi til Mols bjerge ad små veje og kom til det højeste punkt. Tanken var, at vi skulle

gå det sidste stykke til højdepunktet og nyde udsigten, men regnen fristede ikke til gåturen. Vi kørte videre til dagens ”højdepunkt”, nemlig middag på Holmgård, hvor vi fik en dejlig kalvesteg og til dessert en islagkage. Et rigtig dejligt sted og et godt valg af Regnar og Erik.

Dejligt mætte var det rart at komme ud til Sletterhage fyr, hvor solen skinnede og der blæste en kraftig vind ude fra havet, men trods alt en behagelig temperatur.

Vi skulle jo også hjemad, og på hjemvejen skulle vi besøge Rosenholm slot, hvor vi fik rundvisning ved slotsforvalteren. Han fortalte mange interessante ting om slottet og dets beboere, samt alle de kongelige der havde haft deres gang på slottet.

Det værste var dog, at en datter af huset var blevet gravid ved en ”ikke adelig”. Som straf blev han halshugget og hun blev efter fødslen, levende indemuret i en væg. Fakta er i dag, at der er mystik om rummet, for når vagterne med hunde går rundt på slottet, nægter hundene at gå ind i værelset, og et røntgenfoto af muren viser et skellet inde i væggen. Uha, - det var en skrækkelig historie. Så det gjorde godt med en kop kaffe og lagkage på Hornslet gæstgivergård, før vi vendte næsen mod Brædstrup. Vi var hjemme ved 19-tiden. En stor tak til Regnar for en god dag, det giver mere energi til hverdagen.

Altertavlen i Knebel Kirke

Ruth og Peter

Nyt fra arkivet:

Ved generalforsamlingen 29.03.2011 blev lederen af Friheds-samlingen Aage Jokumsen genvalgt. Efter Aages død i maj er Erik Frandsen indtrådt som daglig leder af Friheds-samlingen, medens Ove Rasmussen er udpeget som bestyrelsesmedlem i Brædstrupegnens Hjemstavnsforening. Ove deltog således i vort seneste bestyrelsesmøde 6. sept., hvor han redegjorde for deres fremtidige aktiviteter.

* * *

Arkivet har holdt åbent i hele sommerperioden (hver torsdag 13.30-18) og er blevet ”belønnet” med mange gode besøg, i flere tilfælde af folk langvejs fra, som valgte at bruge lidt af ferien på studier af slægtninge fra Brædstrup. Mange af gæsterne var derfor godt forberedte på, hvilke spørgsmål de manglede svar på, og det har været en glæde at kunne hjælpe dem videre i deres søgen.

* * *

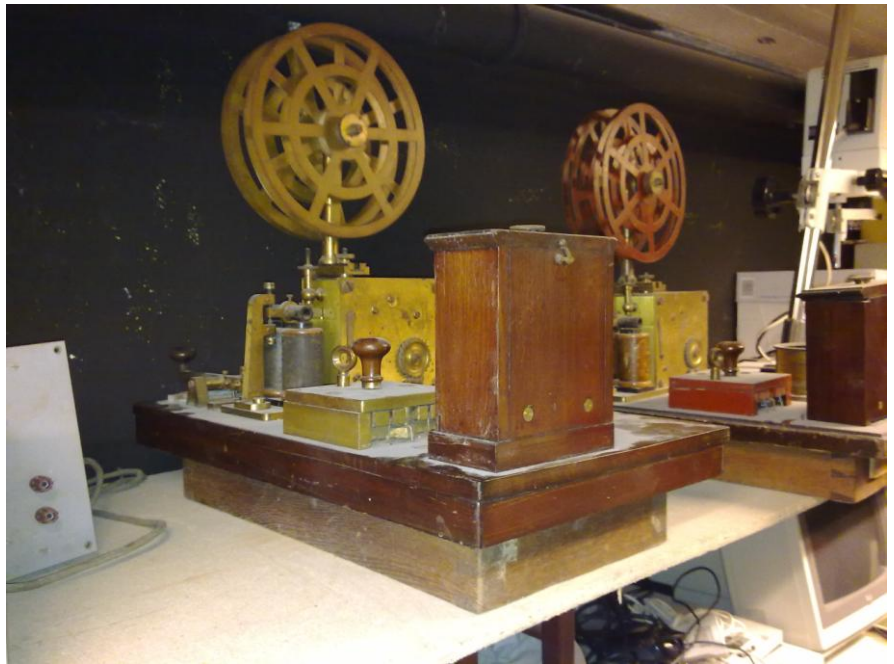
I øjeblikket forbereder vi lidt ”flytten omkring” for at få udnyttet pladsen i vores rum lidt bedre, så med lidt indkøb af nye reoler, lidt lykke og held – og megen praktisk snilde, kan vi få organiseret den til rådighed stående plads lidt bedre.

* * *

Afspilningsudstyr fra Sdr. Vissing skole:

Foreningen havde allerede gennem længere tid indsamlet lidt forskelligt afspilleudstyr til gamle smalfilm, videobånd, kassettebånd m.m., og ved lukningen af Sdr. Vissing skole i sommer henvendte vi os i foråret med en forespørgsel og mødte stor imødekommenhed derfra med hensyn til at få overdraget skolens afspilningsudstyr til vores lokalhistoriske arkiv, så det blev hentet til vores store glæde. Der var dog en dråbe malurt i bægeret, idet det af praktiske grunde måtte foregå en af de sidste skoledage, og det var trist at se eleverne så kede af, at deres skole lukkede.

Der var også en del effekter, der kunne bruges på Stjernholm, så de kom derud, og på arkivet er vi nu i gang med at sortere vores del af udstyret, sætte mærkesedler på og lave lister over indholdet. Så håber vi, at nogle frivillige hjælpere med teknisk forstand engang vil være behjælpelige med betjeningen af apparaterne. Udover det tekniske udstyr modtog vi mange gamle billeder af skole og elever, sogneråd og meget meget andet, og pedellens store arbejde med at udvælge og overdrage disse effekter til os varmede meget.

Udover de gamle afspillemaskiner, var der også en telegraf/fjernskriver – den kunne have stået på f.eks. en jernbanestation, et postkontor m.m.

For nylig havde arkivet hele 2 besøg på en dag: Om formiddagen kom 14 deltagere fra studiekredsen på Søndergården forbi, og arkivet kunne som udgangspunkt fremvise de mange mapper fra alle sogne i Brædstrup-området, de store fotoalbum med billeder af det gamle Brædstrup, alle vores årsskrifter med mere, og snakken gik livligt omkring bordene.

Om aftenen havde arkivet og Frihedssamlingen fælles besøg af en forholdsvis nystartet lokalhistorisk gruppe i Korning. Her kom 9 gæster, som var interesserede i at se både hvad Frihedssamlingen kunne fremvise og hvad vi havde i gemmerne – og hvordan vi håndterede samlingen, så her blev holdet delt i 2 og ”gik på omgang” hos os, for at alle kunne få så mange indtryk som muligt, og dette blev ligeledes en god oplevelse for alle.

Efterlysning:

Vi har fundet dette billede i vores gemmer. Det lå blandt sognefoged Søren Kjeldsens dokumenter og er fotograferet af en Aarhus-fotograf.

- Hvad er anledningen?
- Kender du nogen af personerne?

Ring venligst til Else, 75 75 18 63.

Arkiv-mandage:

Gennem de sidste par år har vi været et hold frivillige, som regel 5-7, der mødes hver mandag formiddag, hvor vi hjælpes ad med at klargøre de mange dokumenter, vi har liggende i vores arkivkasser, så de er klar til registrering i EDB-programmet Arkibas, som anvendes af mange, mange lokalhistoriske arkiver rundt om i landet. Da vi startede, var der registreret 325 arkiv-numre, og vi er nu nået op på godt 900. Det betyder en stor lettelse i vores daglige arbejde, når vi

skal besvare de mange henvendelser, vi får, at vi nu kan søge så mange oplysninger på EDB, og selv om der stadig mangler meget, går det ved fælles hjælp godt fremad.

Arkiv-onsdags-aftener:

Efterårssæsonens arkiv-aftener er startet, og holdet fortsætter onsdag 2. november og onsdag 16. november. Vi arbejder med at sortere og registre indleveret materiale, og prøver også at finde ud af, hvem der er hvem i vores store fotosamlinger, hvor vi stadig mangler mange navne. Har du billeder eller dokumenter af en eller art, som du har lyst til at overdrage til arkivet, er du velkommen disse aftener kl. 19-20.30, hvis du ikke har mulighed for at komme i vores sædvanlige åbningstid om torsdagen. – Vi arbejder videre efter nytår med start onsdag 11. januar og herefter onsdag, 25. januar, onsdag, 8. februar, onsdag, 22. februar, og slutter onsdag den 7. marts.

Årsskrift-udgivelse:

Årets bidrag af artikler om byens historie udgives nu for 25. gang, og det sker ved en lille sammenkomst

torsdag den 17. november kl. 16 på Tinghuset,

hvor de forskellige artikler og deres forfattere præsenteres, og hvor foreningen er vært ved et lille traktement. Eftermiddagen slutter kl. 18, og alle interesserede er velkomne.

Rejsebrev fra Sydøstsvrige og Gotland:

På arkivet hjælper vi efter bedste evne primært slægtsforskere med at finde spor af deres slægt med konkrete oplysninger om disse, deres opholdssteder og levevilkår - og måske billeder, og det er altid dejligt at kunne bidrage, især med de mere personlige historier.

Jeg har selv for nylig været på en rejse, der i høj grad var inspireret af en slægts historie – ikke min egen – men min datters fædrene slægt, som jeg for mange, mange år siden forskede meget i, og da sporene på et tidspunkt bevægede sig ind i en nordjysk adelsslægt, var det rimelig nemt at læse sig til meget på Landsarkivet og Rigsarkivet, og dengang fik jeg for alvor styrket min historiske interesse.

Fæstningsbyen Kristianopel i Blekinge blev grundlagt år 1600 af Christian IV og havde en omtumlet skæbne i første halvdel af 1600-tallet. – Her flages med både det danske og det svenske flag ved Treenighedskirken.

Nogle af disse spor fik jeg lejlighed til at følge her i september. Som et kuriosum var jeg i forvejen inspireret af en af svenskeren Edvard Perssons sange, hvor han synger om de mange skånske slotte og herregårde, der findes i det område, vi ville besøge, og hvor flere af stederne, hvor den pågældende slægt havde levet, var nævnt. Derfor var det et stort ønske for mig at se den gamle middelalderborg **Glimmingehus** i det sydøstligste Skåne (sydvest for Simrishamn), og heldigvis var mine 3 øvrige rejsefæller lige så historisk interesserede og havde heldigvis også netop dette udflugtsmål som et stort ønske, og så var det ret let at begynde planlægningen af denne tur, og her kan man heldigvis finde meget på nettet, så alle nødvendige notater blev sorteret, - og de store forventninger til turen blev i allerhøjeste grad indfriet. For at vende tilbage til Glimmingehus: Grundstenen til denne borg blev lagt 1. maj 1499 af Jens Holgersen Ulfstand, min datters 11 x tipoldefar. Han var ridder, rigsråd, admiral og lensmand på Gotland og døde i 1523.

Med udgangspunkt i den lille hyggelige by Brantevik, hvor vi overnattede på et dejligt vandrerhjem, indrettet i en gammel slægtsgård, startede vi med at køre ud til Vallby kirke i nærheden af Glimmingehus for at finde de første spor af slægten her - og fandt en ligsten over ham og en tavle med omtale af nævnte grundstensnedlæggelse i 1499, samt andre spændende effekter fra

andre, lidt fjernere slægtsmedlemmer, og da alt dette var studeret og fotograferet grundigt, kørte vi ud til borgen, ikke langt derfra.

Den imponerende store borg er bygget som et uindtageligt

fæstningsværk med alle detaljer indrettet på forsvar, og som med sine 26 m i højden, rager højt op i landskabet. Den er 12 meter bred, 30 m lang og med metertykke mure i 4 etager. Meget af byggematerialet blev hentet på Gotland ligesom de mange udhuggede stendekorationer: Figurer, ornamenter, slægtens våbenskjolde, relieffer, en speciel gotlandsk karm, m.m., og overalt var der rigtig gode skilte med grundige forklaringer. Vi brugte meget tid på at gå rundt i borgen og sluttede i den store kælder med brønd, ovn og ildsteder, og vi forestillede os de livsvilkår, der har været for det mylder af mennesker, der har levet her i sin tid. Nede i borggården nød vi vores frokost med udsigt over til den pompøse indgang med Jens Holgersen Ulfstand og hans tvende hustruers våbenskjolde. I borggården stod også en gammel gabestok – vi kunne dog ikke afgøre alderen på den, men gammel så den ud til at være, og man tænkte på de stakkels mennesker, der har stået her til spot og spe, og på hvordan borgherren eller hans stedfortræder har behandlet folkene her.

Efter at ”have hilst på slægten” her i området fortsatte vi bl.a. til et 4 - dages ophold i Visby på Gotland, og her var der endnu flere spor.

Jens Holgersen Ulfstands tipoldebarn (min datters 7 x tipoldefar) var ligeledes lensmand på Gotland i perioden

1627-1633 – i øvrigt som én af de seneste i rækken, inden området blev svensk efter fredsaftalen ved Brömsebro i 1645, den som undertegnet af danske Corfitz Ulfeldt og svenske Axel Oxenstierna.

Om forfaderen havde jeg læst, at der skulle findes en ligsten over en af hans sønner i Sankta Maria-domkirken. Den fandt vi ved højalteret, og det viste sig at være en ”genbrugssten”, hvor selve ”grundrammen” med slægtens våben og dekorationer var bevaret, men hvor tekstdelen var erstattet med navne fra en helt anden slægt efter en begravelse et par hundrede år senere.

I Fleringe kirke i den nordlige del af Gotland findes også et spor efter denne lensmand, idet kirkens døbefond er dekoreret med Christian IV's monogram samt lensmandens og hans hustrus våbenskjolde, og man mener, at døbefonden oprindeligt har stået i Visby domkirke.

Ligsten fra Visby Domkirke med flere slægtsvåbner og på en del af udsmykningen ses her (antagelig) slot, som ikke længere eksisterer

Rigtig mange af os kan være heldige at ”ramle” ind i en adelsslægt, hvor der i forvejen findes en masse skriftlig dokumentation, og når man så kan se de steder, de har levet og følge de spor, de har sat for dem, deres samtidige og deres efterslægt – ja, så føler man virkelig historiens vingesus. Under denne rejse fik vi i tilgift så

Døbefond fra Fleringe

kirke, Nordgotland.

meget historisk indblik i den spændende periode i områdets dansk-svenske historie fra middelalderen og op til fredsafslutningen i Brömsebro, og vi hjembragte som de bedste souvenirs mange bøger om emnet – på svensk - samt et utal af fotografier fra en på alle måder uforglemmelig rejse.

Else.

* * *

Vi har tidligere opfordret interesserede til at fotografere huse i byen – og dette store ønske er nu gået i opfyldelse, idet Poul Brink netop har indleveret en stor samling nye og nyere billeder af byen, ikke blot som den ser ud i dag, men også med en del gamle fotos til sammenligning.

Østergade 52, Drosselbo, nu nedrevet

Børnehaven Tinggården, huset nu nedrevet

En **STOR TAK** til Poul for det flotte initiativ.

Kontingent-indbetaling: Kontingentet er kr. 100 for enlige, og kr. 150 for par. Hvis du/I endnu ikke har indbetalt, bedes dette venligst gjort – enten ved brug af det tidligere udsendte indbetalingskort eller direkte til bankkonto i Jyske Bank: 7240 193016 8 – og HUSK at anføre navn.

*****

Tilbageblik på Gårdmuseet Stjernholms sommer.

Så er der igen forløbet en god og begivenhedsrig sæson på den gamle gård. Sommervejret har været lidt vådt, og måske er det en af grundene til, at vi har haft et rigtig godt besøg.

Af de mange arrangementer vil jeg lige nævne Valborgaften og ”Folkedans i maj”. Begge var festlige og interessen for udstillingerne var stor.

De fire sommersøndage med deres forskellige emner blev besøgt af mange familier med børn og mange af den faste stok, som hvert år besøger museet. Her stod man lystigt snakkende i kø med antikviteter under armen, for at høre hvad Henning Gamborg kunne fortælle, og der kunne også være kø i køkkenet, hvor der var smagsprøver.

Efterårets tre sædvanlige arrangementer, ”Levendegørelse”, ”Stjernholm ved nat” og ”Store æbledag” kræver en del arbejde af de frivillige medarbejdere, men giver os til gengæld store glæder og mange roser.

Nu ser vi så frem til ”Museumsjul” søndag den 27. november kl. 10-16. hvor den gamle gård har evner til at minde alle ældre om barndommens jul, og måske lægger minder i barnesindet.

Museet har gennem sommeren fået ombygget et stykke mur i den gamle bindingsværkslade, som ses fra landevejen.

Nu må det kunne stå et par hundrede år til. Og vi glæder os til igen at kunne bruge rummene i laden.

Vi er så heldige og taknemlige, at have fået tilgang af flere nye frivillige. Det var tiltrængt, og giver os nye muligheder.

Ruth.

Besøg foreningens hjemmeside.

www.braedstruparkiv.dk

Hjemstavn@mail.dk

BESTYRELSEN

Benny Andersen - formand	75 75 13 90
benny.andersen@teliamail.dk	
Knud Møller - næstformand	75 78 21 15
knud_moller@hotmail.com	
Regnar Brønd – kasserer	75 75 17 15
regnar@turbopost.dk	
Else Bundgaard - sekretær	75 75 18 63
elsebundgaard@mail.tele.dk	
Ove Rasmussen - frihedssaml.	75 67 87 48
ovehos@tuknet.dk	
Irene Overgaard – best.medl.	79 37 13 83
irene@overgaard.mail.dk	
Peter Damgaard - best.medl.	75 75 20 20
spdamgaard@turbopost.dk	
Ellen T. Schmidt - byrådsrepr.	75 75 21 67
ETS@horsens.dk	

Redakt. 25.oktober 2011/PD